

Amarjit Singh etc. v. Financial Commissioner, Taxation etc.
(D. B. Lai, J.) **ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ**

ਡੀ. ਐਸ. ਤੇਵਤੀਆ ਅਤੇ ਡੀ. ਬੀ. ਲਾਲ ਜੇ. ਜੇ.

ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ— ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1977 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 3097

2 ਜੂਨ 1978 ਈ.

**ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ (1953 ਦਾ X)— ਧਾਰਾ 10 (ਏ)
—ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950— ਧਾਰਾ 226— ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ
ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ—ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ—ਕੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ
ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਹੁਕਮ—ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ
ਦੇ ਨਾਲ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ—ਕੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ
ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।**

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੈ। ਰਲੇਵੇਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਸੀਮਤ ਫੈਸਲਾ ਰੀਵਿਊ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ, ਰਿੱਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰੇਗਾ। ਫੈਸਲਾ, ਭਾਵੇਂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਪਾਰਾ 7 ਅਤੇ 8)

ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰ 1973 PLJ 681 ਓਵਰਰੂਲਡ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ :

- (i) ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਅਨੁਸੂਚੀ P-2, ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ;
- (ii) ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿੱਟ} ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ, ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ;
- (iii) ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ;
- (iv) ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਖਰਚਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਐਸ.ਐਸ.ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ ਜੀ.ਐਸ. ਬੈਂਸ, ਏ.ਏ.ਜੀ. ਪੰਜਾਬ।

ਐਨਐਲ ਢੀਗਰਾ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਬੀ.ਐਸ. ਸ਼ਾਂਤ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਿਸਪਾਂਸ ਡੈਟਸ 2 ਅਤੇ 3 ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਡੀ ਬੀ ਲਾਲ ਜੇ.

(1) ਇਹ ਪੰਜ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ (ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ, 1977 ਦਾ 3097, 1977 ਦਾ 3255, 1977 ਦਾ 3254, 1977 ਦਾ 3253 ਅਤੇ 1977 ਦਾ 3252) ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਇੱਕ ਹੀ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪਿੰਡ ਮਹਿਮੂਦ ਖੇੜਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਮੁਕਤਸਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਸਲਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਮੀਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ 13 ਜਨਵਰੀ, 1967 ਨੂੰ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਇਕ 2 ਅਤੇ 3 ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹਾੜੀ 1968 ਤੋਂ ਸਾਉਣੀ 1970 ਤੱਕ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ, ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਕਾਸ਼ਤ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9(1) (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 2 ਅਤੇ 3 ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਪਰਸ ਰਾਮ ਨੂੰ ਕਿਰਾਇਆ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ

ਕੋਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਖਰਜਾ ਮਾਲਕ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ ਕੋਲ ਚੱਲੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 24 ਜਨਵਰੀ 1972 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਲੈਕਟਰ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪਟਿਆਲਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਲ 1973 ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ,

ਪੰਜਾਬ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਹੁਕਮ, ਮਿਤੀ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1976 ਦੁਆਰਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 5 ਮਈ, 1976 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਵਾਬ- . ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਡੈੱਟ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ 2 ਅਤੇ 3, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ! ਕਲੈਕਟਰ, ਮੁਕਤਸਰ ਨੇ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ 1 <ਉਸ ਦੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੀ, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਟੀਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ ਸਕੀਮ, 1973 ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। 'ਸਕੀਮ') ਉਹ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਹਾਇਕ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 2 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਫਲ ਹੋਏ। ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਦੇ ਪੈਰਾ 13 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਲਾਟ ਹੋਣ ਲਈ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-1, ਜਿਸ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਹੁਣ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸੀਨਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰਲੇਵਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 82 ਆਈ (ਐਲ) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਰੋਕ

ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਪੀ-2' ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਅਲਾਟੀ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ।

(2) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ 2 ਅਤੇ 31 ਕੀ ਹਨ? ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953 ਦੀ ਧਾਰਾ 9(1)(i) ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ. X ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ) ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10(A) ਅਧੀਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੋ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਰਾਏਦਾਰ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਕੀਮ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰ. 13 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ। ਕਿਉਂਕਿ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹੁਕਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 2 ਅਤੇ 3 ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਸਹਾਇਕ ਕਰਨਲ ਲੈਕਟਰ, ਕੁਲੈਕਟਰ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਕਤ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਵੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਰਲੇਵੇਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹੁਕਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕੇਸ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ X ਦੀ ਧਾਰਾ 10(ਏ)(ਏ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।

(3) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁੱਖ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਹੁਕਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ

ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਚੀਫ਼ ਜੱਜ ਜੀ. ਡੀ. ਗੋਗਲੇ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, ਬਨਾਮ ਵਿੱਤੀ ਕਮ ਮਿਸ਼ਨਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਚੀਫ਼ ਜੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਡਿਸਪਲੇਸਡ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਚੀਫ਼ ਜੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੇ ਧਾਰਾ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ

(1) 1973 PLJ 681।"

Amarjit Singh etc. v. Financial Commissioner, Taxation etc.
(D. B. Lai, J.)

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ, 1954 ਦੇ 33. ਦਲੀਲ ਇਹ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਤਹਿਤ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਲੀਨਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਾਅ ਕੋਈ ਆਮ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਉਪਾਅ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ. ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਇਸ ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਕੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਚੀਫ਼ ਗਰਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੋਧ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਾਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਸ਼੍ਰੀ ਚੀਫ਼ ਗਰਾ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਚੀਫ਼ ਗਰਾ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 82 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

(4) ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਗੁਣ ਹਨ; (a) ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਬਹੁਲਤਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਅਤੇ (ਬੀ) ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕਾਟਾ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ

ਸਿਧਾਂਤ. ਇਹ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਬਾਈਡਿੰਗ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਜਨਤਕ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਕਦਮੇ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦੋਹਰੇ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਉਦੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਓ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। f ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਕਸਰ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਕੀ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜੋ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਹਾਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਸੀ। ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਸਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਭੇਦ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇੰਨਾ ਚਿਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਉਸੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ ਜੋ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਆਮ ਪੁਨਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਅਪੀਲ, ਜਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਸੀਵਿਲ ਨਿਯਮ ਉਪਾਅ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਰਿੱਟ-ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦੇ ਉਸੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਫਿਰ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਢੀਂਗਰਾ ਦੇ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ, ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਲੈਕਟਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਸਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰਲੇਵੇਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਢੀਂਗਰਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉੱਚਤਮ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਬਸ਼ਰਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਅਭਿਆਸਾਂ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਉਪਾਅ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਕਲਪਨਾਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

(5) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਲੇਵੋਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ। ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਗੋਇਲ ਬਨਾਮ ਮਿਉਂਸਪਲ ਬੋਰਡ, ਕਾਨਪੁਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਿਉਂਸਪਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਮਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੁਨਿਸਿਪਲ ਓਵਰਸੀਅਰ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮਿਉਂਸਪਲ ਓਵਰਸੀਅਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਿਉਂਸਪਲ ਓਵਰਸੀਅਰ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਂਬੱਧ ਸੀਮਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮਿਉਂਸਪਲ ਬੋਰਡ ਦਾ ਮੁੜ ਹੱਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਰਲੇਵਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸੀਮਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਦੇਖਿਆ: -

“ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਤੇ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲਾਂ ਜਾਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਿਯਮਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਡਿਕਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਸੀਮਾ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਸ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਸ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

(6) ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਲੇਵੋਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਯਮਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਰਲੇਵੋਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ। ਸੋਮਨਾਥ ਸਾਹੂ ਬਨਾਮ ਦੁ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ (3), ਅਦਾਲਤ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਛੱਡੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ: -

“ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਇਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਕੱਲਾ ਕਾਇਮ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਰਾਹਤ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ

ਹੋਵੇਗਾ।—

~~XXXXXX~~ Anarjit Singh etc. v. Financial Commissioner, Taxation etc.

(D. Balaj, J.)

ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਸਲ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਭੇਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕੱਲਾ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਇਮ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ”

ਜ਼ਾਹਰਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਧਾਰਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਇਕੱਲੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਕਰ ਰਾਮਚੰਦਰ ਅਭਿਆਵਕਰ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਜੀ ਦਬਤੜਯਾ ਬਾਪਟ (4) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੜ ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ। ਇਹ ਬੰਬੇ ਰੈਂਟਸ, ਹੋਟਲ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ ਰੇਟ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ, 1947 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੋਧ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226/227 ਤਹਿਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੋਧ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਲੇਟ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ। ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹੁਕਮ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਡਯੂਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੋਧ ਕੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ

(2) ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ (ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ) 75 (1969)।

(3) ਏਆਈਆਰ 1970 ਐਸਸੀ 1.

ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੜ-ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਕਰਨ ਨਾਲ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(7) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁੜ ਨਿਆਂਇਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਢੀਗਰਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। *res judicata* ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ . ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ

'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਸਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲਿਮਾਈਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬੰਸੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸਾਏ ਗਏ ਤਿੰਨ ਮੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਵਧੀਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼, ਰੋਹਤਕ ਅਤੇ ਹੋਰ (5)। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਬੈਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਹੀ ਦੋਸ਼ ਦੁਬਾਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ ਲਿਮਾਈਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਲਾਚਾਂ ਲਈ ਜਾਂ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੂਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੀ, ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਤਿਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਪੀੜਤ ਧਿਰ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲਾਰਡ ਸ਼ਿਪਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀਮਾਬੱਧ ਹੁਕਮ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅੰਤਿਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਕੇ, ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ। ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਰਕਮ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡ ਸ਼ਿਪਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਰਸ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟੀ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ

(4) AIR 1967 Pb- 28 (FB)।

ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਿੰਨ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਜਵਾਬ 2 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਰਲੇਵੇਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਇਸ ਸਾਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਢੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਫੈਸਲਾ

ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੀਮਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ 'ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ' ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ 2 ਅਤੇ 3 ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਉਸਾਰੂ ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸੀਮਤ ਫੈਸਲਾ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(8) ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਅਸਹਿਮਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ - *Amarjit Singh etc. v. Financial Commissioner, Taxation etc.* ਰਿਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰਲਵੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡਾ ਪੱਕਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਸੀਮਾ ਫੈਸਲਾ ਬੰਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਖੜਾ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ, ਭਾਵੇਂ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(9) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਉਹ ਅਲਾਟੀ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ X ਦੀ ਧਾਰਾ 9(1) (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਦਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਈ.ਟੀ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ। ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ 2 ਅਤੇ 3 ਸੈਕਸ਼ਨ 10-ਏ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 10-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਅਧੀਨ ਕੱਢੇ ਗਏ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ 2 ਅਤੇ 3 ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀ ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ 2 ਅਤੇ 3 ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਬਸ਼ਰਤ ਉਹ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਣ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦੀ ਹੈ। 1953 ਦੇ ਐਕਟ, ਨੰ. X ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1972 ਨੇ ਐਕਟ ਨੰ. X ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 1953 ਅਤੇ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ। 1953 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ X ਵਿੱਚ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟਦੇ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੇ ਖਰੀਦ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 9(1)(i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਕਟ/1972 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਰ ਪਲੱਸ ਏਰੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤਾਂ ਹੀ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੌਤਿਕ ਜਾਂ ਉਸਾਰੂ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 11, ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਜਦੋਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ: -

"11. ਨਿਪਟਾਰਾ ਓਜ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ. -(1) ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 8

ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ
Amarjit Singh etc. v. Financial Commissioner, Taxation etc.
(D. B. Lall, J.)

(2) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ,
ਪੈਪਸੂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ
ਸਕੀਮ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ,

(ੳ) ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ
ਵੰਡ, ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ
ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ; ਅਤੇ

* * * * *

(10) ਇਹ ਆਈਸੀ ਮੈਨੀਫੈਸਟ ਸਟੀਕ ਸੈਕਸ਼ਨ ਈਕੋਨਟੈਂਪਲੇਟਡ ਹੈ; et1 ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਕੀਮ ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ। ਇਹ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਢੰਗ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ, "ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ" ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 15 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਵਸੇ ਹੋਏ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਤੋਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਰਾਇਆ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਉਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੀਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(11) ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 15 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦਦੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਨੂੰ ਸਕੀਮ ਦੇ ਪੈਰਾ 13 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਪੈਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਪਲੱਸ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇ ਹੋਏ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਸਕੀਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਲਾਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਰਕਪੂਰਨ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਕੀਮ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1972 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਤੋਂ ਕੀਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1972 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਪੁਨਰਵਾਸ ਕੀਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤ ਸਕੀਮ ਦਾ ਪੈਰਾ 13 ਉਸਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਤਲਾਬ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਅਲਾਟੀਆਂ ਸਨ ਨਾ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਚੀਗਰਾ ਨੇ ਕੇ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮਾਲ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ 0 ਹੋਰ (6) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਤੇ 11 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਕੀਮ ਦੇ ਪੈਰਾ 10 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ। ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ, 1972। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਰਕਬੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ

ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਵਜੋਂ 44 ਜੁਲਾਈ, 1973, ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਕੀਮ ਇਫੇ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ! rce ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਬਣਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

(6) 11977 PLJ 4413

ਨਰਾਇਣ ਦਾਸ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਆਦਿ (ਜੇ. ਐੱਮ. ਟੰਡਨ, ਜੇ.)

ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1972 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(12) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਸਾਡੀ ਖੋਜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰਲੇਵਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਪੀ-2' ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲ ਦੀ ਫੀਸ ਰੁਪਏ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ। 200. ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਆਰਡਰ XXV II-A ਦੇ ਨਿਯਮ 1-A ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

(13) ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 3097 ਆਫ 1977 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੁੜੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਹੋਰ ਜੁੜੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੇ. ਟੀ. ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੇਲਮਿਨ

ਜੇਐਮ ਟੰਡਨ ਜੇ.

ਨਰਾਇਣ ਦਾਸ ਦੌਲਤ ਰਾਮ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ- ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1978 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 2886 ।

7 ਜੂਨ 1978 ਈ.

ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ (1955 ਦਾ X)— ਧਾਰਾ 3(2)(ਡੀ) ਅਤੇ (ਏ) ਅਤੇ 5 — ਹਰਿਆਣਾ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦ ਕੰਟਰੋਲ ਆਰਡਰ 1978 — ਕਲਾਜ਼ 1 ਅਤੇ 3 — ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ 1950— ਧਾਰਾ 14, 19 ਅਤੇ 301— ਰਾਜ ਤੋਂ ਦੁੱਧ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੰਟਰੋਲ ਆਰਡਰ— ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 3(2)(ਜੀ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ" ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ- ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਬਾਰ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨਿਜੀ ਨਿਰਯਾਤਕ— ਕੀ ਦੇਰੀ ਵਾਲੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ— ਨਿਰਯਾਤ ਪਾਬੰਦੀ ਆਰਡਰ— ਕੀ ਆਰਟੀਕਲ 19(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ— ਕੀ ਧਾਰਾ 301 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ— ਦੁੱਧ— ਕੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਸਚਰਾਈਜ਼ਡ ਦੁੱਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।